

**Bank Spółdzielczy
Ziemi Kaliskiej**

Informacje Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej

z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału

według stanu na dzień 31.12.2019 roku.

SPIS TREŚCI.

Wstęp	3
I. Informacje o Banku	4
II. Cele i strategie zarządzania poszczególnymi ryzykami	5
III. Fundusze własne	28
IV. Wymogi kapitałowe	29
V. Ryzyko kredytowe	31
VI. Stosowane techniki ograniczania ryzyka kredytowego	39
VII. Korzystanie przez Bank z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI) ...	40
VIII. Ekspozycje kapitałowe	40
IX. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego ..	41
X. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń	41
XI. Dźwignia finansowa	43
XII. Specyficzny dla instytucji bufor antycykliczny	43
XIII. Aktywa obciążone i wolne od obciążeń.	43
XIV. Oświadczenia Zarządu Banku	44

Załącznik nr 1 – Oświadczenie Zarządu Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem.

Załącznik nr 2 – Oświadczenie Zarządu Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej na temat ryzyka.

WSTĘP.

Niniejszy dokument stanowi realizację zapisów:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 575/2013 z dnia 26.06.2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zwane dalej CRR.
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zwane dalej CRD IV.
- Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) Nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 575/2013.
- Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 2015/1555 z dnia 28 maja 2015 r. uzupełniającego Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat przestrzegania przez instytucje wymogu w zakresie bufora antycyklicznego, zgodnie z art. 440 CRR.
- Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2357 z późn. zm.).
- Wytycznych EUNB w zakresie ujawniania informacji o aktywach obciążonych i wolnych od obciążeń z 27 czerwca 2014 roku EBA/GL/2014/03 wraz z Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 2017/2295 z dnia 04 września 2017 r. w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat aktywów obciążonych i nieobciążonych.
- Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiające standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji.
- Wytycznych EBA w sprawie wymogów dotyczących ujawniania informacji na mocy części ósmej rozporządzenia (UE) nr 575/2013 z 04 sierpnia 2017 roku EBA/GL/2016/11.
- Wytycznych EBA w sprawie ujawniania wskaźnika pokrycia wypływów netto z 21 sierpnia 2017 roku EBA/GL/2017/01.
- Wytycznych EBA dotyczących ujawniania w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych z 17 grudnia 2018 roku EBA/GL/2018/10.
- „Zasad polityki informacyjnej w Banku Spółdzielczym Ziemi Kaliskiej”, która określa szczegółowo zakres ogłaszanych informacji, sposób ich weryfikacji oraz publikacji.

Informacje ogłaszane na podstawie w/w dokumentów przeznaczone są dla uczestników rynku, a także innych podmiotów bądź osób zainteresowanych zakresem ogłaszanych informacji.

Informacje te ogłaszane są z częstotliwością roczną, nie później niż w terminie 15 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego przez Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej, z zastrzeżeniem, że częstotliwość ogłaszania całości lub części informacji może ulec zwiększeniu, jeśli będzie to służyło większej dyscyplinie rynkowej.

Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej, na którym zatwierdzono roczne sprawozdanie finansowe Banku, odbyło się w dniu 09.07.2020 roku.

Informacje zawarte w niniejszym dokumencie dotyczą roku obrotowego zakończonego dnia 31.12.2019 roku.

Informacje podlegające ogłoszeniu oraz zasady polityki informacyjnej Banku dostępne są:

- w formie papierowej: w Centrali oraz w Oddziałach Banku,
- w formie elektronicznej: na stronie internetowej Banku www.bsziemikal.pl

Tym samym są ogólnie dostępne dla wszystkich uczestników rynku.

I. INFORMACJE O BANKU.

1. Informacje ogólne.

Bank Spółdzielczy Ziemi Kaliskiej siedzibą w Koźminku, Plac Wolności 6, 62-840 Koźminek zarejestrowany został przez Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank posiada numer KRS 0000084015 oraz REGON 000505183.

Bank Spółdzielczy Ziemi Kaliskiej jest prężną instytucją finansową i gospodarczą, która swą pozycję na rynku zawdzięcza dorobkowi sześciu Banków Spółdzielczych, które zdecydowały się połączyć w jeden silny organizm. Bankami tymi są: Opatówek, Koźminek, Brzeziny, Szczytniki, Lisków i Żelazków.

Najstarszym jest Bank w Liskowie, który powstał z inicjatywy Ks. Wacława Blizińskiego w dniu 13 sierpnia 1904 roku pod nazwą Kasa Pożyczkowo-Oszczędnościowa. Drugim z kolei jest Bank w Koźminku, który powstał w 1909 roku pod nazwą Kasa Spółdzielcza w Koźminku, a następnym Bank w Opatówku, zarejestrowany w Sądzie w 1928 roku jako Kasa Stefczyka. Historia powstania pozostałych Banków datuje się w okresie powojennym. Wspólną działalność Banki rozpoczęły w 2000r..

Zgodnie z hasłem „Bank blisko Ciebie” jesteśmy zawsze blisko naszych Klientów oferując obsługę finansową na najwyższym poziomie. Dbłość o systematyczne podnoszenie jakości świadczonych usług to jedno z priorytetowych założeń strategii rozwoju konsekwentnie realizowanej przez nas od wielu lat.

Dzięki zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych Bank Spółdzielczy Ziemi Kaliskiej oferuje produkty depozytowo – kredytowe na najwyższym poziomie. Zapewniamy kompleksową obsługę w zakresie operacji dewizowych. Oferujemy również dostęp do naszych usług także za pośrednictwem kanałów elektronicznych.

Bank Spółdzielczy Ziemi Kaliskiej zrzeszony jest z SGB–Bankiem S.A. tworząc Spółdzielczą Grupę Bankową wspólnie z innymi, zrzeszonymi bankami spółdzielczymi.

W dniu 23.11.2015r. Bank Spółdzielczy Ziemi Kaliskiej podpisał „Umowę Systemu Ochrony SGB” a tym samym stał się Uczestnikiem – Założycielem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

W 2019 roku Bank Spółdzielczy Ziemi Kaliskiej prowadził działalność poprzez następujące jednostki organizacyjne:

Centrala	–	Pl. Wolności 6, 62-840 Koźminek.
O/Koźminek	–	Pl. Wolności 6, 62-840 Koźminek.
O/Lisków	–	ul. Ks. Blizińskiego 42, 62-850 Lisków.
O/Żelazków	–	Żelazków 9, 62-817 Żelazków.
O/Szczytniki	–	Szczytniki 29, 62-865 Szczytniki.
PK Staw	–	Pl. Wolności 10, 62-865 Szczytniki.
PK Iwanowice	–	Pl. Kordeckiego 13, 62-862 Iwanowice.
O/Brzeziny	–	ul. Bankowa 3, 62-874 Brzeziny.
PK Godziesze Wielkie	–	ul. Kaliska 2a, 62-872 Godziesze Wielkie.
O/Kalisz	–	Pl. Św. Józefa 5, 62-800 Kalisz.
O/Opatówek	–	ul. Poniatowskiego 1, 62-860 Opatówek.

Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem banku internetowego.

Bank Spółdzielczy Ziemi Kaliskiej na dzień 31.12.2019 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych i stowarzyszonych.

2. Informacja o działalności Banku poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Bank nie prowadził działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Informacja o spełnianiu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa. Ustawy Prawo bankowe.

Bank ujawnia, iż Członkowie Rady Nadzorczej oraz Zarządu spełniają wymogi określone w art. 22a Ustawy Prawo Bankowe, a w szczególności posiadają odpowiednią wiedzę, umiejętności oraz doświadczenie odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych obowiązków oraz, że dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków.

Zebranie Przedstawicieli w dniu 09.07.2020r. dokonało pozytywnej oceny wszystkich członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej kolegiąlnie za rok obrotowy 2019r., jak również udzieliło absolutorium członkom Zarządu.

4. Informacja o pełnieniu stanowisk dyrektorskich.

Na dzień 31.12.2019r. żaden członek Zarządu Banku nie zajmował stanowiska dyrektorskiego poza Bankiem. Członkowie Rady Nadzorczej nie pełnią stanowisk dyrektorskich.

Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć funkcję członka Zarządu lub Rady Nadzorczej pełnione w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony.

5. Informacja o stopie zwrotu z aktywów.

Stopa zwrotu z aktywów obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej na dzień 31.12.2019r. wynosi 0,66%.

II. CELE I STRATEGIE ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RYZYKAMI.

1. Proces zarządzania ryzykiem – informacje ogólne.

W Banku Spółdzielczym Ziemi Kaliskiej funkcjonują 3 stanowiska w Zarządzie oraz 15 stanowisk w Radzie Nadzorczej.

Prezesa Zarządu powołuje Rada Nadzorcza Banku po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada w głosowaniu tajnym z uwzględnieniem indywidualnej oceny kwalifikacji kandydatów na członków Zarządu polegającej na ocenie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych funkcji i powierzonych obowiązków oraz dawania rękojmi należytego wykonywania obowiązków.

Cele i zadania członków Zarządu szczegółowo przedstawia Regulamin działania Zarządu przyjmowany przez Radę Nadzorczą Banku.

Ocena realizacji działań Zarządu odbywa się na podstawie następczych arkuszy informacyjnych złożonych indywidualnie przez każdego członka Zarządu oraz Zarząd 14 dni przed końcem roku obrotowego. Ocena indywidualna poszczególnych członków Zarządu oraz kolegiąlna dokonuje się przez podjęcie przez Radę Nadzorczą uchwał oceniających.

Ocena kolegiąlna dokonywana jest również poprzez wniosek zawarty w Sprawozdaniu Rady Nadzorczej o zatwierdzeniu sprawozdania Zarządu. Ocena kolegiąlna Zarządu obejmuje ocenę ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem oraz ocenę reputacji Banku jako pochodnej działań członków Zarządu.

Ocenę końcową członkowie Zarządu otrzymują poprzez głosowanie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej nad udzieleniem absolutorium każdemu z członków Zarządu z osobna – ocena indywidualna oraz nad zatwierdzeniem Sprawozdania Zarządu – ocena kolegiąlna.

Ponadto Zebranie Przedstawicieli przyjęło w 2019r. do stosowania w Banku Spółdzielczym Ziemi Kaliskiej, Polityki zróżnicowania członków organu zarządzającego oraz personelu uwzględniające takie cechy kandydatów jak: wykształcenie, doświadczenie zawodowe, płeć, wiek, oraz sprawność z zastrzeżeniem, że kryterium priorytetowym pozostaną kwalifikacje i kompetencje kandydatów.

W Banku nie powołano do funkcjonowania komitetu ALCO a Komitet Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym odbył w 2019r. 6 posiedzeń.

Informacje dotyczące ryzyka trafiają pod obrady organów statutowych zgodnie z „Systemem Informacji Zarządczej (SIZ)”, który to dokument szczegółowo wskazuje tematy i terminy przedkładania informacji m.in. z obszaru ryzyk.

System zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej w Banku zorganizowane są na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach. Sposób funkcjonowania tak zorganizowanych poziomów przedstawiony został w niniejszej Części w pkt. 2. „System kontroli wewnętrznej”.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- 1) dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- 2) stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- 3) monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka,
- 4) szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 5) raportowanie wyników oceny ryzyka oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi i Radzie Nadzorczej,
- 6) wykorzystywanie przez Zarząd i Radę Nadzorczą wyników audytu wewnętrznego do bieżącego zarządzania i nadzoru nad ryzykiem.

Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka, opracowanymi w oparciu o wytyczne Jednostki Zarządzającej SSO SGB. Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- 1) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem,
- 2) identyfikacja, pomiar, monitorowanie i kontrola ryzyka,
- 3) system limitów ograniczających ryzyko,
- 4) system informacji zarządczej,
- 5) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Strategie i procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji co najmniej w cyklach rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych.

„Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym Ziemi Kaliskiej” określa podstawowe zadania organów Banku w systemie zarządzania ryzykiem.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym:

- 1) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziom ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie,
- 2) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Banku, strategię zarządzania Bankiem oraz nadzoruje jej przestrzeganie,
- 3) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Banku, strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie,
- 4) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem oraz nadzoruje ich przestrzeganie,
- 5) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji,
- 6) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem,
- 7) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, związanych z projektowaniem, wprowadzaniem oraz zapewnieniem działania, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem;
- 8) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku,
- 9) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 10) corocznie ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem.

Członkiem Zarządu nadzorującym zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie jest Prezes Zarządu Banku.

Zarząd Banku projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem, w tym:

- 1) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka,
- 2) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem,
- 3) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz za zapewnienie wdrożenia planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur jak również monitoruje ich przestrzeganie,
- 4) odpowiada za oszacowanie kapitału wewnętrznego na poziomie zapewniającym pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka,
- 5) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie,
- 6) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie,
- 7) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku,
- 8) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku,
- 9) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania,
- 10) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki wynagrodzeń,
- 11) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość.

Komórki organizacyjne Banku biorą udział w systemie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym Ziemi Kaliskiej” oraz zgodnie z „Regulaminem organizacyjnym Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej”.

W systemie zarządzania ryzykiem udział biorą jednostki organizacyjne funkcjonujące w ramach obowiązującej struktury organizacyjnej Banku, tzn.:

- 1) Zespół Rachunkowo-Finansowy,
- 2) Oddziały Banku,
- 3) Stanowiska ds. Analiz Kredytowych,
- 4) Zespół Controllingu,
- 5) Audytor Ryzyka Operacyjnego,
- 6) Stanowisko ds. Monitoringu,
- 7) Stanowisko ds. Zgodności.

W Banku funkcjonują komitety:

- 1) Komitet Kredytowy,
- 2) Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego (KRO).

Do ryzyk istotnych w swej działalności, Bank zalicza:

- 1) ryzyko kredytowe,
- 2) ryzyko płynności,
- 3) ryzyko stopy procentowej,
- 4) ryzyko walutowe,
- 5) ryzyko operacyjne,
- 6) ryzyko koncentracji,
- 7) ryzyko kapitałowe,
- 8) ryzyko braku zgodności.

2. System kontroli wewnętrznej.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach.

1. Na pierwszy poziom składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.
2. Na drugi poziom składa się:
 - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie,
 - 2) komórka do spraw zgodności.
3. Trzeci poziom stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB.
4. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku, w ramach realizowanych czynności, odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Poszczególne poziomy, w ramach systemu kontroli wewnętrznej są odpowiedzialne za:

1. Pierwszy poziom – projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
2. Drugi poziom:
 - 1) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych,
 - 2) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
 - 3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
 - 4) matrycę funkcji kontroli,
 - 5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
 - 6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.
3. Trzeci poziom odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszego i drugiego poziomu, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie poziomów oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danego poziomu.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące w Banku procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku.

Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.

Mechanizmy kontrolne przyjęte na wszystkich poziomach spełniają rolę:

- 1) prewencyjną – zapobieganie nieprawidłowościom,
- 2) detekcyjną – wykrywanie nieprawidłowości,
- 3) korekcyjną – korygowanie nieprawidłowości.

Wszystkie mechanizmy znajdują odzwierciedlenie w procedurach różnego szczebla – zarówno politykach, jak i procedurach operacyjnych stosowanych przez pracowników niższego szczebla. Tym samym stanowią kluczowy element definiujący pożądane zachowania w ramach pierwszego i drugiego poziomu. Stosowanie zapisów procedur w praktyce jest monitorowane w ramach testów pionowych i poziomych.

System kontroli wewnętrznej podlega corocznej ocenie adekwatności i skuteczności dokonywanej przez Radę Nadzorczą Banku.

W wyniku dokonanej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej za rok 2019, stwierdzono, iż system kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym Ziemi Kaliskiej jest adekwatny do struktury organizacyjnej oraz wielkości i stopnia złożoności działalności Banku oraz skuteczny gdyż służy osiągnięciu wyznaczonych celów.

3. Cele i strategie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk.

1) Ryzyko kredytowe.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od średniej wartości wskaźnika kredytów zagrożonych w Zrzeszeniu SGB;
- utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 35,00%;
- ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w „Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (...)”.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie (EKZH) obejmują:

- wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 4,00% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
- zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 80,00% ich udziału w portfelu kredytowym.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK) obejmują:

- wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 10,00% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 5,00% ich udziału w portfelu kredytowym.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym polega na:

- badaniu wiarygodności klienta i jego zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu,
- prawidłowym zabezpieczeniu ekspozycji kredytowej,
- stosowaniu limitów zaangażowań kredytowych,
- bieżącym monitoringu kredytowym,
- dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych,
- utrzymywaniu właściwego poziomu rezerw celowych i odpisów aktualizujących,
- prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad trudnymi kredytami,

- kontroli kredytowej,
- stosowaniu systemu raportowania i bieżącego informowania kierownictwa Banku o sytuacji w zakresie przedmiotowego ryzyka,
- nadzorze kierownictwa Banku nad działalnością kredytową,
- odpowiednim doborze i szkoleniu personelu.

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym stosowane w Banku obejmują:

- działania systemowo – organizacyjne oparte na przyjętej strategii i polityce kredytowej Banku, stosowanych procedurach kredytowych i limitach koncentracji kredytów oraz na podziale kompetencji związanych z procesem kredytowania klientów Banku,
- działania realizacyjne uwzględniające procedury rozpatrywania wniosków kredytowych, zasadę kolegiałości opiniowania i podejmowania decyzji kredytowych oraz procedury postępowania z kredytami w sytuacji nieregularnej,
- działania kontrolne, na które składa się prowadzenie monitoringu kredytowego i monitoringu zabezpieczeń, kontrola poziomu rezerw celowych oraz limitów zaangażowania jak również sprawozdawczość kredytowa.

Wyniki analiz przedstawiane są:

- z zakresu ryzyka kredytowego:
 - Zarządowi Banku w terminach miesięcznych oraz kwartalnie w poszerzonym zakresie,
 - Radzie Nadzorczej Banku kwartalnie oraz dwa razy w roku, tzn. po zakończeniu półrocza roku obrachunkowego sprawozdanie z zasad zarządzania ryzykiem.
- z zakresu ryzyka EKZH:
 - Zarządowi Banku w terminach kwartalnych,
 - Radzie Nadzorczej Banku w terminach kwartalnych.
- z zakresu ryzyka DEK:
 - Zarządowi Banku w terminach kwartalnych,
 - Radzie Nadzorczej Banku w terminach kwartalnych oraz dwa razy w roku, tzn. po zakończeniu półrocza oraz roku obrachunkowego informacja o realizacji polityki zarządzania DEK.

2) Ryzyko płynności.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,

Ryzyko płynności rozumiane jest jako zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowanych strat.

W ramach ryzyka płynności Bank wyróżnia ryzyko finansowania rozumiane jako niedostatek stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio i długoterminowej skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez Bank z zobowiązań finansowych w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio i długoterminowej, bądź w całości, bądź związanym z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.

Za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności odpowiada Zarząd Banku. Za obszar ryzyka płynności w Banku odpowiadają:

- Prezes Zarządu Banku – w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem płynności, w tym nad: identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i sprawozdawaniem ryzyka płynności.
- Członek Zarządu ds. Finansowych – w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem płynności, nadzorujący komórkę zarządzania „wolnymi środkami”,

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością złotową i walutową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.

Rola i zakres odpowiedzialności jednostek biznesowych oraz komitetów zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem płynności.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

1. Zespół Controllingu – komórka monitorowania ryzyka, który w ramach obowiązującej w Banku struktury organizacyjnej wykonuje zadania związane z:
 - okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem zasad zarządzania ryzykiem płynności oraz przygotowywaniem propozycji zmian dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów,
 - zgłaszaniem potrzeb zmian w polityce płynnościowej Banku,
 - zapewnieniem zgodności zasad zarządzania ryzykiem płynności ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem,
 - proponowaniem wysokości przyjętych limitów,
 - dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio- i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej,
 - analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności,
 - monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów,
 - oceną poziomu ryzyka płynności,
 - wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i NSFR,
 - oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
 - opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych,
 - opracowywaniem propozycji rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej mających na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku,
 - sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
2. Zespół Rachunkowo - Finansowy – komórka zarządzająca „wolnymi środkami”, który w ramach obowiązującej w Banku struktury organizacyjnej wykonuje zadania związane z:
 - optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków,
 - okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem zasad zarządzania ryzykiem płynności oraz przygotowywaniem propozycji zmian dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową.
3. Dyrektorzy Oddziałów Banku – odpowiedzialni za kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych.
4. Zespół Wsparcia Handlowego – odpowiedzialny za sporządzanie wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego.

Sposób pozyskiwania finansowania działalności.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych (głównie gospodarstw domowych) oraz instytucji samorządowych. Bank uznaje depozyty sektora niefinansowego za najbardziej stabilne źródło finansowania.

Bank dąży do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie.

Zachowując ostrożne podejście do zarządzania ryzykiem płynności Bank finansuje aktywa o dłuższych terminach zapadalności jedynie najbardziej stabilną częścią środków pozyskanych od klientów czyli tzw. osadem na depozytach.

Oprócz wspomnianego wyżej osadu na depozytach, Bank finansuje swoją działalność nadwyżką funduszy własnych nad aktywami nie płynnymi oraz środkami pozyskanymi w ramach kredytów otrzymanych z Banku Zrzeszającego.

Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością.

Funkcje skarbowe i zarządzania są wykonywane w Centrali Banku. Funkcje te są w pełni scentralizowane.

Zasady funkcjonowania w ramach Zrzeszenia SGB.

Bank Spółdzielczy Ziemi Kaliskiej jest zrzeszony w Zrzeszeniu SGB oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony SGB.

1. Zadania wykonywane przez Bank Zrzeszający na rzecz Banku:

- prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banku,
- zabezpieczenie Banku przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- zabezpieczenie płynności śróddziennej,
- prowadzenie rachunków bieżących Banku,
- prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego,
- udzielanie kredytów w rachunku bieżącym, rewolwingowych oraz celowych,
- gromadzenie nadwyżek środków,
- pośrednictwo w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Jednostkę Zarządzającą SSO SGB,
- wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),
- wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności.

2. Zadania Spółdzielni Systemu Ochrony SGB:

- udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m. in. Poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony,
- monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- przeprowadzanie zagregowanych testów warunków skrajnych,
- opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

3. Bank zobowiązany jest wykonywać następujące zadania w zakresie ryzyka płynności wynikające z przynależności do Zrzeszenia SGB:

- lokowania nadwyżek płynnościowych w Banku Zrzeszającym,
- prowadzenia rachunków w Banku Zrzeszającym,
- posiadania wystarczającej ilości środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym lub niewykorzystanej kwoty kredytu w rachunku bieżącym, które zabezpieczą wypływy z rachunku bieżącego na koniec dnia operacyjnego,
- dokonywania zakupu aktywów finansowych wyłącznie za pośrednictwem i zgodą Banku Zrzeszającego; zgoda nie jest wydawana jeżeli zakup aktywów może spowodować przekroczenie, przyjętego w Spółdzielczym Systemie Ochrony SGB, maksymalnego limitu inwestycji finansowych.

4. Bank jako uczestnik Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB w zakresie ryzyka płynności ma obowiązek:
- realizować zadania związane z funkcjonowaniem mechanizmów kontroli, ograniczania oraz klasyfikowania ryzyka zgodnie z umową Systemu Ochrony SGB,
 - nie angażować się płynnościowo w Banki Spółdzielcze i inne podmioty spoza Systemu Ochrony.

Rozmiar i skład nadwyżki płynności na dzień 31.12.2019r. (Wartości w zł.).

Aktywa nieobciążone	Wartość nadwyżki
Środki na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym oraz Lokata „automatyczny” overnight	5 960 919,12
Bony pieniężne NBP	44 996 245,72
Lokaty w Banku Zrzeszającym	139 930 104,69
Środki na rachunku Minimum Depozytowego	18 719 933,00
Aktywa nieobciążone RAZEM	209 607 202,53

Nadzorcze miary płynności oraz wskaźnik LCR na dzień 31.12.2019r..

Wyszczególnienie	Wartość	Wartość minimalna
Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi	3,66	1,00
Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,51	1,00
Wskaźnik LCR	364,58%	100%⁽¹⁾

⁽¹⁾ Poziom wynikający z „Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10.10.2014r. uzupełniającego Rozporządzenie (...) nr 575/2013 (...) w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych”.

Wielkości charakterystyczne dla wskaźnika LCR na koniec czterech ostatnich kwartałów 2019 roku.

Wyszczególnienie	2019.03.31	2019.06.30	2019.09.30	2019.12.31
Zabezpieczenie przed utratą płynności	28 288 611,47	58 853 360,75	44 853 885,54	73 530 402,34
Wypływy środków pieniężnych netto	14 785 668,07	21 316 706,05	15 327 646,46	20 168 617,46
Wskaźnik pokrycia wypływów netto	191,32%	276,09%	292,63%	364,58%

Urealniona Luka płynności na dzień 31.12.2019r. (Wartości w zł.).

Wyszczególnienie	Do 1 miesiąca	Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 6 miesięcy
LUKA URL Bilansowa Prosta	156 328 129,91	9 834 821,89	8 120 128,68
LUKA URL Bilansowa Skumulowana	156 328 129,91	166 162 951,81	174 283 080,48
LUKA URL Bilans + Pozabilans Prosta	143 043 751,42	9 834 821,89	8 120 128,68
LUKA URL Bilans + Pozabilans Skumulowana	143 043 751,42	152 878 573,32	160 998 701,99
LUKA URL Bilans + Pozabilans Skumulowana WSKAŹNIKI LUKI	2,85	2,77	2,71
WSKAŹNIKI LUKI LIMIT Minimum	1,00	1,00	1,00

Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu SGB.

W ramach umowy Zrzeszenia Bank ma możliwość pozyskiwania środków z Banku Zrzeszającego w postaci kredytu w rachunku bieżącym, kredytu rewolwingowego lub kredytu celowego.

W ramach uczestnictwa w Systemie Ochrony SGB, Bankowi może zostać udzielona pomoc płynnościowa w postaci:

1. zwolnienia z obowiązku utrzymania środków Minimum Depozytowego poprzez zwolnienie blokady rachunku Minimum Depozytowego danego Banku,
2. udzielenie pomocy, z wyodrębnionej części środków Funduszu Pomocowego,
3. udzielenie pomocy w formie lokaty płynnościowej ze środków Minimum Depozytowego,
4. udzielenie pomocy zwrotnej z pozostałej części Funduszu Pomocowego, zgodnie z zasadami udzielania pomocy finansowej z Funduszu Pomocowego w Systemie Ochrony SGB,
5. udzielenie pomocy bezzwrotnej z pozostałej części Funduszu Pomocowego, zgodnie z zasadami udzielania pomocy finansowej z Funduszu Pomocowego w Systemie Ochrony SGB.

Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności, to:

1. Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach.
2. Przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku.
3. Nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów.
4. Znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku.
5. Konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki.
6. Wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów.
7. Niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku.
8. Niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie niepłynnych.
9. Ryzyko reputacji.

Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

1. Oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego i budżetowego.
2. Różne terminy wymagalności depozytów.
3. Różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.
4. Pozyskiwania środków z Banku Zrzeszającego w postaci kredytów celowych.

Techniki ograniczania ryzyka płynności

Bank stosuje następujące techniki ograniczenia ryzyka płynności:

1. Stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów Systemu Ochrony SGB.
2. Testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych.
3. Lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie m.in. zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej.
4. Uczestnictwo w Systemie Ochrony SGB, zapewniającego w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową.
5. Utrzymywanie Minimum depozytowego w Banku Zrzeszającym.
6. Regularny audyt systemu zarządzania ryzykiem płynności zgodnie z zasadami wykonywania audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony SGB.

Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności.

Zakres pojęć stosowanych w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności obejmuje m.in.:

1. baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
2. depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków,
3. depozyty ogółem – depozyty oraz depozyty banków,
4. depozyty elektroniczne – depozyty (terminowe i bieżące), które mogą zostać wycofane poza placówkę Banku (przez kanały internetowe lub mobilne),
5. płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w trakcie bieżącego dnia,
6. płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia,
7. płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni,
8. płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni,
9. płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy,
10. płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy,
11. bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
12. aktywa płynne – wszystkie aktywa Banku spełniające warunki aktywów nieobciążonych; niniejsza definicja nie dotyczy pojęcia „aktywa płynne” używanego na potrzeby wyznaczania wskaźnika LCR,
13. depozyty stabilne – suma osadu na depozytach sektora niefinansowego i osadu na depozytach instytucji samorządowych,
14. pasywa niestabilne – środki obce niestabilne wykazywane w rachunku nadzorczych miar płynności,
15. pasywa stabilne – środki obce stabilne wykazywane w rachunku nadzorczych miar płynności,
16. wskaźnik LCR – wskaźnik płynności krótkoterminowej obliczony w oparciu o przepisy Rozporządzenia CRR,
17. wewnętrzny wskaźnik NSFR – wskaźnik płynności długoterminowej obliczony w oparciu o przepisy Rozporządzenia CRR; budowa wskaźnika, do czasu określenia przez EUNB sposobu sformułowania wymogu stabilnego finansowania oraz przyjęcia przez Parlament Europejski i Radę UE poziomu tego wskaźnika, została określona przez Jednostkę Zarządzającą SSO SGB.

Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą

Poza pozycjami aktywów, wynikającymi z zasad funkcjonowania Zrzeszenia SGB oraz Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB, Bank ukierunkowuje inwestowanie nadwyżek środków na jak najbardziej płynny rynek optymalizując jednocześnie rentowność takich inwestycji.

Wyjaśnienie sposobu wykorzystania testów warunków skrajnych.

Testy warunków skrajnych przeprowadzane przez Bank w obszarze ryzyka płynności wykorzystywane są min. na potrzeby:

1. budowy awaryjnych planów płynności,
2. szacowania kapitału wewnętrznego,
3. wyznaczania poziomu bufora płynności,
4. określenia polityki płynnościowej Banku,
5. wyznaczania poziomu limitów.

Opis modelowanych scenariuszy testów warunków skrajnych

1. Testy warunków skrajnych przeprowadzane są zgodnie z następującymi scenariuszami opisanymi w Grupowym Planie Naprawy SSO SGB:
 - 1) scenariuszu systemowym zakładającym kryzys makroekonomiczny, opartym na scenariuszu przygotowanym przez NBP, w którym występują wzrost należności zagrożonych, wypływ depozytów i zmiana rynkowych stóp procentowych,
 - 2) scenariuszami indywidualnymi zakładającymi:
 - a) materializację ryzyka koncentracji ekspozycji kredytowych,
 - b) wzrost kosztu finansowania depozytów,
 - c) spadek stóp procentowych,
 - 3) scenariuszu mieszanym, uwzględniającym kombinację zdarzeń mających wpływ na cały system i indywidualnych, następujących jednocześnie i wchodzących ze sobą w interakcje, który zakłada kryzys na rynku rolnym.
2. Dla każdego scenariusza określany jest wpływ sytuacji skrajnej na określone w Grupowym Planie Naprawy SSO SGB obszary krytyczne:
 - 1) płynności, mierzony wskaźnikami: LCR oraz NSFR,
 - 2) rentowności (w tym poziomu ryzyka kredytowego), mierzony wskaźnikami: ROA, C/I, należności zagrożonych, poziomu rezerwowania,
 - 3) wypłacalności, mierzony wskaźnikami: TCR oraz dźwigni finansowej.
3. Aktualizacja scenariuszy testowych następuje przynajmniej w okresach rocznych wraz z aktualizacją Grupowego Planu Naprawy SSO SGB.
4. Bank szacuje kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności w oparciu o wyniki testu, o którym mowa wyżej w pkt. 1 ppkt 1), w zakresie w jakim dotyczy on wypływu depozytów.
5. Jeżeli wyniki testu wykazują, że wartość wskaźnika LCR spadnie poniżej określonej w Awaryjnym Planie Płynności wartości krytycznej, to Bank szacuje koszt przywrócenia poziomu wskaźnika do poziomu wartości krytycznej.
6. Koszt, o którym mowa wyżej w pkt. 5., stanowi podstawę do oszacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko płynności.

Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględni wyniki testów warunków skrajnych.

W zasadach Zarządzania ryzykiem płynności, uwzględniających zapisy Rekomendacji P, Awaryjny Plan Płynności został zintegrowany z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających Awaryjny Plan Płynnościowy.

Polityka utrzymywania rezerwy płynności.

Zgodnie z Uchwałą nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008r. (...) Bank dokonuje kalkulacji nadzorczych miar płynności.

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia CRR oraz uszczegóławiających aktów delegowanych, Bank oblicza wskaźnik LCR, który określa zabezpieczenie Banku przed sytuacją skrajną, która utrzymuje się przez okres 30 dni.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie zapewnienia pokrycia zapotrzebowania na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

1. brak obciążeń,
2. wysoka jakość kredytowa,
3. łatwa zbywalność,
4. brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
5. sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

1. sprzedaż wysokopłynnych aktywów lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami (aktywa nieobciążone),
2. dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
 - pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
 - pozyskania pożyczki płynnościowej z SSO SGB,
 - pozyskanie kredytu refinansowego z NBP,
 - sprzedaży innych aktywów.

Bank prowadzi i na bieżąco aktualizuje rejestr aktywów oraz warunków na jakich może być pozyskiwane dodatkowe finansowanie.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego, bufora płynności, przy czym:

1. podstawowa część bufora płynności odpowiada zabezpieczeniu sytuacji kryzysowej utrzymującej się do 7 dni,
2. uzupełniająca część bufora płynności odpowiada zabezpieczeniu sytuacji kryzysowej utrzymującej się powyżej 7 dni do 30 dni.

Bank dokonuje obliczeń potrzebnej kwoty aktywów nieobciążonych w okresach miesięcznych.

Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach Zrzeszenia SGB.

Rodzaje środków, z których Bank ma możliwość skorzystania będąc uczestnikiem Zrzeszenia SGB i Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB wymienione zostały w części „Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu SGB”.

Kredyty dla Banków Spółdzielczych udzielane są zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego i uzależnione są od oceny kondycji finansowej Banku wnioskującego o dany kredyt.

Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności.

Raporty z zakresu ryzyka płynności sporządzane przez komórkę monitorującą w ramach systemu informacji zarządczej:

- pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej m.in. na:
 - monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
 - kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
 - ocenę skutków podejmowanych decyzji,
 - podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczenia ryzyka.
- obejmują w szczególności dane na temat:
 - struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
 - stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów elektronicznych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania,
 - stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych,
 - wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
 - poziomu aktywów nieobciążonych,

- analizy wskaźników płynności,
 - wyników testów warunków skrajnych,
 - ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
 - stopnia wykorzystania wskaźników wczesnego ostrzeżenia;
 - stopnia przestrzegania limitów.
- sporządzane są i przedkładane przez komórkę monitorującą:
 - Zarządowi Banku w terminach miesięcznych,
 - Radzie Nadzorczej Banku w terminach półrocznych.

3) Ryzyko stopy procentowej.

Celami strategicznymi Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej są:

- optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej lecz nie więcej niż 15,00% funduszy własnych dla zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b..

Bank definiuje ryzyko stopy procentowej jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz bilansową wartość zaktualizowaną kapitału.

Zakłada się, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat dla Banku natomiast narażenie na negatywne oddziaływanie takich zmian na wyniki Banku związane jest w najistotniejszym stopniu z:

- występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych, przyjętych przez Bank, terminach.
- nierównomierną skalą zmian wysokości poszczególnych stóp referencyjnych.

W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące, istotne kategorie ryzyka:

- ryzyko przeszacowania, wynikające z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych; Bank bada wpływ tego ryzyka na:
 - wynik finansowy – zakładając równoległe przesunięcie krzywej dochodowości,
 - wartość ekonomiczną kapitału – zakładając równoległe oraz nierównoległe przesunięcie krzywej dochodowości,
- ryzyko bazowe, spowodowane niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych.

Ryzyko opcji klienta Bank uznaje jako nieistotne.

Bank nie posiada portfela handlowego wobec czego wyznacza poziom ryzyka stopy procentowej tylko dla produktów zaliczanych do portfela bankowego.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku:

- ma charakter:
 - skonsolidowany co oznacza, że obejmuje wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku,
 - całościowy co oznacza, że przy analizie uwzględniane są wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej, w ścisłym powiązaniu z innymi rodzajami ryzyka,
- oparte jest o szereg instrumentów analitycznych oraz procedur służących identyfikacji, pomiarowi, monitorowaniu, kontrolowaniu oraz raportowaniu, występującego w Banku poziomu ryzyka stopy procentowej,

- objęte jest systemem mechanizmów kontrolnych uwzględniających wszystkie elementy tego procesu, a zwłaszcza ocenę i weryfikację:
 - przyjętych narzędzi pomiaru,
 - stopnia realizacji celów strategicznych Banku,
 - określonego w Banku systemu kompetencji i odpowiedzialności,
 - funkcjonujących mechanizmów informacyjno – sprawozdawczych,stosowane na poszczególnych szczeblach zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Nadto ryzyko stopy procentowej oraz adekwatność i skuteczność mechanizmów zarządzania ryzykiem stopy procentowej podlegają ocenie w ramach Systemu Kontroli Wewnętrznej Banku, w tym kontroli wewnętrznej funkcjonalnej i instytucjonalnej.

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów, pozwalających na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. System limitów Banku obejmuje maksymalne dopuszczalne zmiany:

- wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania,
- wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie,
- wartości ekonomicznej Banku.

Do pomiaru narażenia na ryzyko stopy procentowej Bank wykorzystuje między innymi następujące metody:

- analizę luki przeszacowania stopy procentowej,
- metodę wyniku odsetkowego,
- metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej,
- analizę wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej,
- pomiar powiązań ryzyka stopy procentowej z innymi rodzajami ryzyka.

W ramach procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej komórka monitorująca wykonuje zadania związane z:

- okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem „Zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym Ziemi Kaliskiej” oraz przygotowywaniem propozycji zmian dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka stopy procentowej oraz poziomu limitów,
- zgłaszaniem potrzeb zmian w polityce zarządzania ryzykiem stopy procentowej Banku,
- zapewnieniem zgodności „Zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym Ziemi Kaliskiej” ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem,
- proponowaniem wysokości przyjętych limitów,
- dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych,
- analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka stopy procentowej,
- monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów,
- oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko stopy procentowej,
- sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
- opracowywaniem propozycji rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej mającej na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka stopy procentowej,
- składaniem propozycji zmian poziomu stóp procentowych Banku lub rodzaju stóp referencyjnych.

Raporty z zakresu ryzyka stopy procentowej sporządzane przez komórkę monitorującą w ramach systemu informacji zarządczej:

- pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej m.in. na:
 - monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
 - kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka stopy procentowej;
 - ocenę skutków podejmowanych decyzji;
 - podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczenia ryzyka.

- obejmują w szczególności dane na temat:
 - struktury bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko stopy procentowej,
 - stopnia niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na ryzyko stopy procentowej w podziale na poszczególne stopy referencyjne,
 - poziomu ryzyka przeszacowania,
 - poziomu ryzyka bazowego,
 - analizy wskaźników,
 - powiązań z innymi rodzajami ryzyka,
 - wyników testów warunków skrajnych,
 - stopnia realizacji i przestrzegania limitów.
- sporządzane są i przedkładane przez komórkę monitorującą:
 - Zarządowi Banku w terminach miesięcznych,
 - Radzie Nadzorczej Banku w terminach półrocznych.

4) Ryzyko walutowe.

Celami strategicznym Banku w zakresie ryzyka walutowego są:

- obsługa klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywanie innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- minimalizowanie ryzyka walutowego.

Ryzyko walutowe rozumiane jest jako ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego w rezultacie wrażliwości na zmiany kursów walut.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest minimalizowanie poziomu ryzyka walutowego poprzez kształtowanie struktury walutowych pozycji bilansowych.

Bank utrzymuje poziom walutowych aktywów płynnych adekwatny do skali prowadzonej działalności walutowej głównie poprzez:

- zabezpieczenie środków w kasach Banku,
- zabezpieczenie środków na rachunku Nostro.

W celu określenia poziomu ryzyka walutowego Bank wykorzystuje metody pomiaru ryzyka adekwatne do złożoności procesu pomiarowego.

Testy warunków skrajnych dla ryzyka walutowego służą do oszacowania potencjalnej straty z pozycji walutowej w przypadku wystąpienia niekorzystnych dla Banku zmian kursów walut.

W ramach procesu zarządzania ryzykiem walutowym komórka monitorująca wykonuje zadania związane z:

- okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem „Zasad zarządzania ryzykiem walutowym w Banku Spółdzielczym Ziemi Kaliskiej” oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka walutowego oraz poziomu limitów,
- zgłaszaniem potrzeb zmian w polityce zarządzania ryzykiem walutowym Banku,
- zapewnieniem zgodności „Zasad zarządzania ryzykiem walutowym w Banku Spółdzielczym Ziemi Kaliskiej” ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem,
- proponowaniem wysokości przyjętych limitów,
- dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych,

- analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka walutowego,
- monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów,
- oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko walutowe,
- opracowywaniem propozycji rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej mającej na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka walutowego,
- sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Kontrola poziomu ryzyka walutowego dokonywana jest poprzez codzienne wyznaczanie i analizowanie:

- całkowitej pozycji walutowej Banku,
- pozycji netto dla poszczególnych walut,
- wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego,
- stanów środków w kasach i na rachunkach Nostro.

Analizy związane z ryzykiem walutowym sporządzane są i przedkładane przez komórkę monitorującą:

- Zarządowi Banku w terminach kwartalnych,
- Radzie Nadzorczej Banku w terminach półrocznych.

5) Ryzyko operacyjne.

Cele strategiczne Banku w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmują:

- optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- racjonalizację kosztów;
- zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku obejmuje:

- identyfikację procesów,
- identyfikację ryzyka,
- pomiar i ocenę ryzyka,
- stosowanie narzędzi redukcji ryzyka,
- monitorowanie ryzyka, w tym:
 - raportowanie zdarzeń operacyjnych,
 - raportowanie strat operacyjnych,
- analizę kluczowych wskaźników ryzyka (KRI).

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odnosi się do:

- struktury organizacyjnej Banku oraz jej adekwatności do realizacji strategicznych celów Banku,
- czynności wykonywanych przez pracowników Banku,
- adekwatności kwalifikacji pracowników oraz ich rozwoju do potrzeb Banku,
- zatrudnienia, bezpieczeństwa i higieny pracy,
- przeciwdziałania dyskryminacji, odszkodowań,
- zapobiegania działalności przestępczej pracowników, klientów oraz innych osób na szkodę Banku,

- procesów realizowanych przez kanały dystrybucji produktów (tradycyjne i elektroniczne) wykorzystywanych przez Bank,
- bezpieczeństwa fizycznego i informatycznego Banku,
- postępowania w sytuacjach zagrożenia bieżącego funkcjonowania Banku,
- zdarzeń, których skutki dotyczą Bank, natomiast ich przyczyny znajdują się poza jego bezpośrednią kontrolą,
- usług świadczonych w ramach współpracy Banku z kontrahentami na podstawie umów o wykonywanie czynności należących do zakresu działania Banku oraz innych umów,
- adekwatności polityki i praktyki ubezpieczeniowej Banku w relacji do ponoszonego ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym jest adekwatne do poziomu generowanego ryzyka oraz uwzględnia:

- specyfikę i złożoność wykonywanych czynności generujących ryzyko operacyjne,
- realizowane procesy biznesowe,
- rozproszenie geograficzne jednostek organizacyjnych Banku,
- liczbę oraz wartość dokonywanych i przetwarzanych transakcji,
- funkcjonowanie systemów informatycznych,
- posiadane mechanizmy kontroli i ochrony.

Przedmiotem monitorowania ryzyka operacyjnego są:

- poziom narażenia na ryzyko operacyjne,
- zdarzenia i straty operacyjne oraz ich skutki,
- kluczowe wskaźniki ryzyka (KRI),
- skuteczność podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego,
- efekty działań podjętych w ramach zaleceń pokontrolnych,
- skuteczność funkcjonowania mechanizmów kontrolnych.

Pomiar ryzyka operacyjnego jest przeprowadzany z wykorzystaniem:

- kluczowych wskaźników ryzyka (KRI),
- wyników samooceny ryzyka operacyjnego,
- wyników kontroli wewnętrznej funkcjonalnej,
- wyników audytu wewnętrznego,
- zgromadzonych danych o zdarzeniach i stratach operacyjnych.

Obowiązek minimalizacji ryzyka operacyjnego ciąży na każdej jednostce organizacyjnej Banku i obejmuje:

- wycofanie się ze zbyt ryzykownej działalności lub jej niepodejmowanie,
- ograniczenie rozmiarów działalności obciążonej zbyt wysokim poziomem ryzyka,
- transfer ryzyka, poprzez np. stosowanie ubezpieczeń majątku,
- przyjmowanie odpowiednich mechanizmów kontrolnych.

W ramach bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym redukcja negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych obejmuje m.in. następujące działania zapobiegawcze:

- umowy o wykonywanie czynności należących do zakresu działania Banku przez podmioty zewnętrzne o niskim poziomie ryzyka operacyjnego,
- zabezpieczenie prawne wiarygodności Banku wynikające z umów z klientami i kontrahentami,
- ubezpieczenie na wypadek zdarzeń operacyjnych, zapewniające utrzymywanie ryzyka operacyjnego na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu funkcjonowania Banku,
- plany utrzymania ciągłości działania na wypadek utraty ciągłości krytycznych procesów, niezbędnych do funkcjonowania Banku.

Wyznaczony przez Prezesa Zarządu Audytor ryzyka, odpowiedzialny jest za monitorowanie ryzyka operacyjnego oraz koordynowanie wykonywanych w Banku zadań z zakresu tego ryzyka.

Kierujący poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi pełnią rolę tzw. właścicieli ryzyka i są odpowiedzialni za zarządzanie ryzykiem operacyjnym w podległych im jednostkach, w zakresie wszystkich wykonywanych w nich czynności.

Właściciele ryzyka wyznaczają w kierowanych przez siebie jednostkach organizacyjnych Menadżera ryzyka zgodnie z Instrukcją bezpiecznego użytkownika programu myRMS, odpowiadają za aktualizację uprawnień do programu w swojej jednostce organizacyjnej.

Za koordynację pracy Menadżerów ryzyka w ramach danej jednostki organizacyjnej a zwłaszcza za zorganizowanie prawidłowego systemu przepływu informacji pomiędzy pracownikami danej jednostki organizacyjnej odpowiada Właściciel ryzyka.

Menadżer ryzyka pełni rolę pomocniczą względem Właściciela ryzyka i jest odpowiedzialny za przeprowadzenie procesu samooceny ryzyka operacyjnego oraz bieżącą rejestrację zdarzeń operacyjnych i strat operacyjnych w programie „myRMS”.

Jednostki / komórki organizacyjne w zakresie wykonywanych zadań i w ramach bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym:

- monitorują zdarzenia, straty operacyjne i ich skutki oraz skuteczność działań podjętych w przypadku wystąpienia zdarzeń / strat operacyjnych,
- przygotowują na KRO okresowe informacje określone w załączniku do „Regulaminu funkcjonowania Komitetu ds. Ryzyka Operacyjnego w Banku Spółdzielczym Ziemi Kaliskiej”.

Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego analizuje i ocenia zawartość otrzymanych od jednostek organizacyjnych informacji oraz formułuje rekomendacje dla Zarządu Banku, niezbędne do prawidłowego zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.

Ryzyko operacyjne oraz adekwatność i skuteczność mechanizmów zarządzania tym ryzykiem podlegają ocenie w ramach Systemu Kontroli Wewnętrznej Banku.

Audytor ryzyka przedkłada raporty dotyczące poziomu ryzyka operacyjnego:

- Komitetowi ds. Ryzyka Operacyjnego w terminach kwartalnych,
- Zarządowi Banku w terminach kwartalnych,
- Radzie Nadzorczej Banku w terminach półrocznych.

Bank wykorzystuje mechanizmy transferu ryzyka poprzez ubezpieczenia i zlecenie czynności na zewnątrz (outsourcing).

Ubezpieczenia służą zabezpieczeniu przed skutkami trudnych do przewidzenia błędów lub zdarzeń operacyjnych o znaczących skutkach finansowych.

Zlecenie działalności na zewnątrz umożliwia redukcję ryzyka Banku poprzez transfer niektórych czynności związanych z działalnością bankową wraz z obciążającym je ryzykiem operacyjnym do innej instytucji, posiadającej większe doświadczenie i lepszą infrastrukturę do prowadzenia danej działalności z uwagi na skalę, w jakiej prowadzi tę działalność.

Zlecenie czynności na zewnątrz zmienia jednak profil ryzyka Banku, tj. pewne zagrożenia są zastępowane innymi związanymi ze współpracą z dostawcą usług. Korzystanie z usług innych firm nie zwalnia kierownictwa Banku z odpowiedzialności za kontrolę, czy działalność takich firm prowadzona jest zgodnie z obowiązującym prawem (np. czy zagwarantowane jest bezpieczeństwo tajemnicy prawnie chronionej w zakresie czynności powierzonych przez Bank), w sposób bezpieczny oraz należyście staranny.

Bank prowadzi również analizy sytuacji finansowej podmiotów, którym powierzane są czynności, pod kątem zdolności do wywiązania się z przyjętych zobowiązań oraz ryzyka operacyjnego wynikającego z ograniczonej kontroli nad tymi podmiotami, biorąc pod uwagę między innymi doświadczenie rynkowe podmiotów, dostępne certyfikaty i opinie niezależnych audytorów w zakresie związanego z nimi ryzyka operacyjnego oraz jakości świadczonych usług.

Bank w 2019r. odnotował:

- 692 zdarzeń operacyjnych,
- zarejestrowane rzeczywiste straty w łącznej kwocie 104,00zł.,

w następujących kategoriach:

L.p.	Kategoria zdarzenia operacyjnego	Liczba zdarzeń operacyjnych	Kwota rzeczywistych strat
1	Oszustwa wewnętrzne	0	0,00 zł.
2	Oszustwa zewnętrzne	4	0,00 zł.
3	Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy	4	100,00 zł.
4	Klienci , produkty i praktyka biznesowa	3	0,00 zł.
5	Uszkodzenie aktywów	4	0,00 zł.
6	Zakłócenie działalności i błędy systemów	43	0,00 zł.
7	Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	634	4,00 zł.
	RAZEM	692	104,00 zł.

W 2019 roku Bank nie odnotował zdarzeń, wpływających w sposób istotny na poziom ryzyka operacyjnego.

6) Ryzyko koncentracji.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku,
- bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.

Metodologia zarządzania ryzykiem koncentracji oparta jest o instrumenty analityczne oraz procedury służące identyfikacji, pomiarowi, monitorowaniu, raportowaniu oraz ocenie, występującego w Banku poziomu ryzyka koncentracji.

Bank bada poziom ryzyk wynikających z:

- koncentracji określonych w Ustawie Prawo bankowe,
- koncentracji dużych zaangażowań,
- koncentracji branżowej,
- koncentracji przyjętych form zabezpieczenia ekspozycji kredytowych,
- zaangażowania Banku w poszczególne instrumenty finansowe.

W zakresie koncentracji geograficznej Bank przyjął rozwiązanie przedstawione w Części V. pkt. 4. niniejszego opracowania.

Bank ogranicza ryzyko koncentracji poprzez stosowanie systemu limitów, który dotyczy przedstawionych wyżej kategorii koncentracji.

Zarząd Banku w ramach procesu zarządzania ryzykiem koncentracji:

- zatwierdza obowiązujące limity,
- przekazuje Radzie Nadzorczej informacje zawierające w szczególności dane dotyczące charakteru i stopnia narażenia Banku na ryzyko koncentracji,
- wprowadza i regularnie ocenia skuteczność działania mechanizmów kontroli wewnętrznej.

Analizy i oceny ryzyka koncentracji przedstawiane są:

- Zarządowi Banku w terminach kwartalnych,
- Radzie Nadzorczej Banku w terminach kwartalnych.

7) Ryzyko kapitałowe.

Długoterminowe cele kapitałowe Banku obejmują swym zakresem:

- dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności,
- ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej,
- minimalne wielkości łącznego współczynnika kapitałowego, współczynnika kapitału Tier I, współczynnika kapitału podstawowego Tier I oraz wewnętrznego współczynnika kapitałowego,
- zapewnienie odpowiedniej struktury funduszy Tier I,
- dywersyfikację funduszu udziałowego,
- odpowiednie zasilanie funduszy własnych określoną częścią nadwyżki bilansowej,
- poziom zaangażowania kapitałowego w Banku Zrzeszającym,
- ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji,
- nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego,
- utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

Ryzyko kapitałowe rozumiane jest jako posiadanie przez Bank niewystarczającego poziomu funduszy własnych do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz niewystarczającego dla spełnienia wymogów nadzorczych umożliwiających funkcjonowanie.

Bank zarządza poziomem adekwatności kapitałowej poprzez jednoczesne kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływające na poziom generowanego ryzyka.

Poziom adekwatności kapitałowej podlega systematycznemu monitorowaniu.

W ramach procesu zarządzania ryzykiem kapitałowym komórka monitorująca w szczególności:

- monitoruje poziom adekwatności kapitałowej Banku,
- monitoruje poziom funduszy własnych, identyfikuje potrzeby kapitałowe,
- ocenia stopień pokrycia funduszami różnych rodzajów ryzyka bankowego,
- wskazuje na rozwiązania zmierzające do efektywnego wykorzystania funduszy własnych,
- ocenia skalę zapotrzebowania Banku na zwiększenie funduszy własnych,
- opracowuje propozycje zmierzające do odpowiedniego alokowania funduszy własnych,
- wskazuje na sposoby ograniczania ryzyka, w przypadku pojawienia się zagrożeń związanych z brakiem adekwatności kapitałowej Banku,
- opracowuje informację zarządczą z zakresu kapitału wewnętrznego i poziomu wewnętrznego współczynnika kapitałowego,
- co najmniej raz na 12 miesięcy dokonuje przeglądów zarządczych oraz opracowuje propozycje bieżących aktualizacji regulacji wewnętrznych normujących obszar adekwatności kapitałowej Banku.

Raporty z zakresu adekwatności kapitałowej:

- pozwalają kierownictwu Banku na dostęp do aktualnych, pełnych i rzetelnych informacji dotyczących ryzyka kapitałowego, tym samym umożliwiają kontrolę i ocenę stopnia realizacji przyjętej strategii w przedmiotowym zakresie,
- dostarczają m.in. informacji na temat:
 - poziomu, struktury i zmian w funduszach własnych,
 - poziomu uznanego kapitału,
 - poziomu i zmian współczynników kapitałowych, w tym struktury i zmian w aktywach ważonych ryzykiem,

- poziomu i struktury kapitału wewnętrznego,
- wyników testów warunków skrajnych,
- realizacji przyjętych limitów alokacji funduszy własnych na ryzyko,
- realizacji planu kapitałowego.
- sporządzane są i przedkładane przez komórkę monitorującą:
 - Zarządowi Banku w terminach kwartalnych,
 - Radzie Nadzorczej Banku w terminach półrocznych.

8) Ryzyko braku zgodności.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- 1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi;
- 2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 3) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

- 1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego),
- 2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane w oparciu o rejestr naruszeń compliance.

Ryzyko braku zgodności Bank definiuje jako skutki nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania.

W zarządzaniu ryzykiem braku zgodności Bank przede wszystkim kładzie nacisk na prowadzenie działań zgodnych nie tylko z szeroko rozumianymi normami prawnymi (zewnętrznymi i wewnętrznymi), lecz również normami, które charakteryzują Bank, jako instytucję zaufania publicznego.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację ryzyka;
- 2) ocenę ryzyka;
- 3) kontrolę ryzyka;
- 4) monitorowanie ryzyka;
- 5) raportowanie.

Skutkami naruszeń compliance tj. postępowania niezgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi przez Bank standardami postępowania mogą być:

- 1) wystąpienie sankcji prawnych bądź regulaminowych;
- 2) materialne straty finansowe;
- 3) naruszenie lub utrata reputacji Banku.

Wszyscy pracownicy oraz członkowie organów Banku biorą udział w zapewnieniu działania Banku zgodnie z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi przez Bank standardami postępowania.

Ponadto wszyscy pracownicy Banku zobowiązani są do:

- 1) znajomości przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania w zakresie, który dotyczy realizowanych przez nich obowiązków;
- 2) bezwzględnego przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- 3) informowania komórki ds. ryzyka braku zgodności o przypadkach naruszeń compliance;
- 4) zgłaszania do komórki ds. ryzyka braku zgodności własnych pomysłów dotyczących możliwości ograniczania naruszeń compliance;
- 5) dbałości o dobre imię Banku i godne jego reprezentowanie;
- 6) lojalności wobec Banku, w którym są zatrudnieni;
- 7) wykorzystywania posiadanej wiedzy i kwalifikacji w interesie Banku i jego klientów;
- 8) niepodejmowania czynności, które mogłyby doprowadzić do konfliktu interesów pomiędzy nimi a Bankiem, w szczególności nie powinni podejmować działań konkurencyjnych wobec Banku, w którym są zatrudnieni;
- 9) nienadużywania zajmowanego w Banku stanowiska do osiągnięcia nienależnych osobistych korzyści;
- 10) okazywania szacunku wobec pracowników podległych, w tym w szczególności niestosowania jakichkolwiek form mobbingu lub dyskryminacji.

Pracownicy Banku, jak również członkowie organów Banku, mają prawo i obowiązek przekazania informacji o podejrzeniu wystąpienia naruszeń prawa oraz obowiązujących w Banku standardów etycznych, bez zachowania drogi służbowej.

W strukturach Banku funkcjonuje komórka do spraw zgodności. Celem działania komórki do spraw zgodności jest zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi, a także normami etycznego postępowania. Komórka do spraw zgodności dokonuje pomiaru ryzyka braku zgodności. Do powyższego wykorzystywana jest Matryca oceny ryzyka braku zgodności. Matryca uwzględnia konsekwencje naruszenia compliance (o charakterze finansowym i niefinansowym) oraz prawdopodobieństwo wystąpienia (materializacji) ryzyka. W zależności od ustalonego poziomu konsekwencji i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka, ryzyko braku zgodności klasyfikowane jest jako: znikome, małe, duże, istotne lub krytyczne.

Informacje z zakresu ryzyka braku zgodności podlegają raportowaniu. Raporty o ryzyku braku zgodności skupiają się na podstawowych zadaniach, które ma spełniać zarządzanie ryzykiem braku zgodności, a więc dotyczą czynności podejmowanych w celu zapewnienia zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi przez Bank standardami postępowania.

Raporty dotyczące ryzyka braku zgodności sporządzane są dla Rady Nadzorczej i Zarządu w okresach kwartalnych. Zestawienie raportów z obszarów ryzyka braku zgodności raz w roku jest przekazywane do Jednostki Zarządzającej SSO SGB po otrzymaniu pisma od Zarządu Jednostki Zarządzającej SSO SGB.

4. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategii i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka.

Zarząd Banku przyjmuje odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.

Bank określa w procedurach wewnętrznych zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów wewnętrznych oraz częstotliwości monitorowania ich przestrzegania i raportowania.

Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.

Bank, z zachowaniem limitów określonych w ustawie Prawo bankowe, ustala i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę zaangażowań.

III. FUNDUSZE WŁASNE.

Bank Spółdzielczy Ziemi Kaliskiej definiuje części składowe funduszy własnych zgodnie z obowiązującymi przepisami na dzień 31 grudnia 2019r., w szczególności postanowieniami „Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 575/2013 z dnia 26.06.2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych” oraz ustawy Prawo Bankowe.

Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 437 oraz 492 „Rozporządzenia (...) Nr 575/2013 (...)” oraz zgodnie z wymogami przedstawionymi w „Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (...) Nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013r.”.

Fundusze własne Banku na dzień 31 grudnia 2019r. obejmują:

- 1) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:
 - 1.1 wpłacony fundusz udziałowy,
 - 1.2 kapitał rezerwowy,
 - 1.3 fundusz na ogólne ryzyko bankowe,
 - 1.4 fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych, przyjmując 100 % amortyzację.
- 2) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:
 - 2.1 wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej.

Struktura funduszy własnych na dzień 31 grudnia 2019r..

Zgodnie z „Rozporządzeniem (...) Nr 1423/2013 (...)”, poniżej zaprezentowano strukturę funduszy własnych w oparciu o wzór stanowiący Załącznik nr 6 do „Rozporządzenia (...) Nr 1423/2013 (...)”.

W celu przejrzystości danych zawartych w poniższej tabeli zakres ujawnień ograniczono do pozycji niezerowych, jednocześnie zachowując numerację zgodną ze wzorem Załącznika nr 6 do „Rozporządzenia (...) Nr 1423/2013 (...)”.

Kwoty podane zostały w pełnych zł..

KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I: INSTRUMENTY I KAPITAŁY REZERWOWE	
1. Instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne	476 480
3. Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	44 721 489
a) Fundusze ogólnego ryzyka bankowego	5 200 000
6. Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	45 197 969
KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I: KOREKTY REGULACYJNE	
8. Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-62 154
28. Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-62 154
29. Kapitał podstawowy Tier I	45 135 815
KAPITAŁ DODATKOWY TIER I: KOREKTY REGULACYJNE	
45. Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	45 135 815
KAPITAŁ TIER II: KOREKTY REGULACYJNE	
59. Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + Kapitał Tier II)	45 135 815
60. Aktywa ważone ryzykiem razem	198 815 244
WSPÓŁCZYNNIKI I BUFORY KAPITAŁOWE	
61. Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	19,74
62. Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	19,74
63. Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	19,74

IV. WYMOGI KAPITAŁOWE.

Bank podlega badaniu i ocenie nadzorczej przeprowadzanej corocznie przez Komisję Nadzoru Finansowego w ramach procesu BION, obejmującego wszystkie Banki działające w Polsce. W wyniku przeprowadzonej oceny Komisja Nadzoru Finansowego nie wskazała na konieczność utworzenia dodatkowych wymogów kapitałowych.

1. Opis metody szacowania kapitału wewnętrznego.

Kapitał wewnętrzny definiowany jest jako ustalony przez Bank wymóg w zakresie funduszy własnych, mający na celu pokrycie wszystkich zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyka, występujących w jego działalności oraz czynników otoczenia.

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego Banku jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Bank ocenia czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko walutowe,
- ryzyko operacyjne,

i, jeżeli jest to konieczne, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę:

- regulacyjnego wymogu kapitałowego,
- dodatkowych wymogów kapitałowych na ryzyko kredytowe, walutowe oraz operacyjne,
- wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka, tzn.:
 - ryzyko koncentracji zaangażowań,
 - ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
 - ryzyko płynności,
 - ryzyko kapitałowe,
 - ryzyko braku zgodności,

obliczone zgodnie z obowiązującymi w Banku „Zasadami szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym Ziemi Kaliskiej.”.

Kapitał wewnętrzny ustalany był zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami określonymi w regulacjach wewnętrznych. Regulacje te stanowiły podstawę do monitorowania, oceny poziomu istotności oraz wyznaczania kapitału wewnętrznego dla poszczególnych ryzyk występujących w działalności Banku.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na dzień 31.12.2019 roku.

Wyszczególnienie	Kwota (w zł.)
Ryzyko kredytowe	15 905 219,00
Ryzyko walutowe	0,00
Ryzyko operacyjne	2 389 432,00
Regulacyjny wymóg kapitałowy	18 294 651,00
Ryzyko kredytowe	5 011 902,95
Ryzyko walutowe	0,00
Ryzyko operacyjne	0,00
Ryzyko koncentracji zaangażowań	0,00
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	3 668 085,57
Ryzyko płynności	0,00
Ryzyko kapitałowe	0,00
Dodatkowy wymóg kapitałowy	8 679 988,52
Wewnętrzny wymóg kapitałowy	26 974 639,52
Współczynnik kapitałowy CET1	19,74
Współczynnik kapitałowy T1	19,74
Całkowity współczynnik kapitałowy	19,74
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	13,39

2. Przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej.

Bank kształtuje pozycje bilansowe i pozabilansowe w taki sposób, aby wewnętrzny wymóg kapitałowy nie przekraczał na koniec okresu sprawozdawczego 95% funduszy własnych.

Bank określił następujące limity, stanowiące o alokacji funduszy własnych na ryzyko:

• Limit wewnętrznego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe	72,00%	funduszy własnych
• Limit wewnętrznego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne	6,00%	funduszy własnych
• Limit wewnętrznego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe	0,00%	funduszy własnych
• Limit wewnętrznego wymogu kapitałowego na ryzyko koncentracji zaangażowań	1,00%	funduszy własnych
• Limit wewnętrznego wymogu kapitałowego na ryzyko płynności	5,00%	funduszy własnych
• Limit wewnętrznego wymogu kapitałowego na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	10,00%	funduszy własnych
• Limit wewnętrznego wymogu kapitałowego na ryzyko kapitałowe	1,00%	funduszy własnych

3. Regulacyjne wymogi kapitałowe dla poszczególnych klas ekspozycji.

Bank stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych;

- metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego,
- metodę de minimis w zakresie ryzyka walutowego.

Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 „Rozporządzenia (...) Nr 575/2013 (...)” – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112. „Rozporządzenia (...) Nr 575/2013 (...)”.

L.p.	Klasa ekspozycji	Wymóg kapitałowy (w pełnych zł.)
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	204 812,00
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	706 685,00
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	2 379,00
4.	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0,00
5.	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0,00
6.	Ekspozycje wobec instytucji	60 869,00
7.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	597 831,00
8.	Ekspozycje detaliczne	10 749 938,00
9.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	1 375 326,00
10.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	580 558,00
11.	Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0
12.	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0
13.	Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0
14.	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	600 164,00
15.	Ekspozycje kapitałowe	707 966,00
16.	Inne pozycje	318 691,00
	Razem metoda standardowa (SA)	15 905 219

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego obliczane są metodą wskaźnika bazowego.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2019r. wynosi 2 389 432,00zł.

Na dzień 31.12.2019r. nie wystąpił wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego.

V. RYZYKO KREDYTOWE.

1. Definicje należności nieobsługiwanych i restrukturyzowanych oraz przeterminowanych i zagrożonych stosowane dla celów rachunkowości.

Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane są zdefiniowane w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (dalej: Rozporządzenie 680/2014).

Zgodnie z Załącznikiem V do Rozporządzenia 680/2014, za ekspozycje nieobsługiwane uznaje się ekspozycje, które spełniają dowolne z poniższych kryteriów:

- przeterminowanie istotnych ekspozycji o ponad 90 dni,
- małe prawdopodobieństwo wywiązania się w całości przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych bez konieczności realizacji zabezpieczenia, niezależnie od istnienia przeterminowanych kwot lub liczby dni przeterminowania.

Jednocześnie ekspozycje, w odniesieniu do których uznaje się, że miało miejsce niewykonanie zobowiązania zgodnie z art. 178 CRR, oraz ekspozycje, w odniesieniu do których stwierdzono utratę wartości zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, zawsze uznaje się za ekspozycje nieobsługiwane. W praktyce za ekspozycje nieobsługiwane Bank uznaje ekspozycje zagrożone.

Ekspozycje przeterminowane – to ekspozycje w przypadku których występuje przynajmniej jedna z poniższych sytuacji:

- istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się dłużnika w okresie jednego roku ze zobowiązań wobec Banku;
- okres przeterminowania jest dłuższy niż 90 dni.

W sytuacji, gdy kredytobiorca posiada kilka ekspozycji, ale tylko części z nich dotyczy niewykonanie zobowiązania, do tej klasy zaliczane są:

- tylko ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania – w przypadku ekspozycji wobec klientów detalicznych;
- wszystkie ekspozycje kredytobiorcy – w przypadku pozostałych klientów.

Przy wyliczaniu kwoty przeterminowanej, Bank bierze pod uwagę wszystkie przeterminowane zobowiązania klienta wobec Banku z tytułu kapitału lub odsetek.

2. Opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw, w tym rezerw celowych, odpisów aktualizujących i rezerwy na ryzyko ogólne w części dotyczącej ryzyka kredytowego.

Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych i odpisów aktualizujących od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii „normalnej”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwej” lub „straconej”, stosuje się zasady wynikające z:

- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. (wraz z późniejszymi zmianami) w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków,
- funkcjonującej w Banku „Procedurze tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących na ryzyko związane z działalnością Banku oraz wyceny pozostałych aktywów (...)”.

Ekspozycje kredytowe z rozpoznaną utratą wartości, rezerwy celowe i odpisy aktualizujące.

Kwoty podane zostały w zł..

L.p.	Wyszczególnienie	Całkowita kwota ekspozycji (w pełnych zł.)	Rezerwy celowe (w pełnych zł.)	Odpisy aktualizujące (w pełnych zł.)
1.	Sektor finansowy	1 281 211,67	0,00	0,00
	bez rozpoznanej utraty wartości	1 281 211,67	0,00	0,00
	z rozpoznaną utratą wartości	0,00	0,00	0,00
2.	Sektor niefinansowy	267 344 902,93	5 742 440,14	1 064 518,75
	bez rozpoznanej utraty wartości	261 435 683,93	0,00	0,00
	z rozpoznaną utratą wartości	5 909 219,00	5 742 440,14	1 064 518,75
3.	Sektor instytucji rządowych i samorządowych	44 167 791,15	0,00	0,00
	bez rozpoznanej utraty wartości	44 167 791,15	0,00	0,00
	z rozpoznaną utratą wartości	0,00	0,00	0,00

3. Ekspozycje na ryzyko kredytowe według wyceny bilansowej.

Poniżej przedstawiona została łączna kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe wg. stanu na 31.12.2019r., a także średnia kwota ekspozycji w 2019r. z podziałem na klasy ryzyka. Kwoty podane zostały w pełnych zł..

L.p.	Klasa ekspozycji	Całkowita kwota ekspozycji	Średnia kwota ekspozycji
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	51 372 078	26 164 562
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	44 167 791	36 426 575
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	148 673	1 033 479
4.	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0
5.	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0
6.	Ekspozycje wobec instytucji	181 100 579	167 993 492
7.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	8 888 930	7 291 909
8.	Ekspozycje detaliczne	217 958 370	226 288 393
9.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	22 366 599	25 541 916
10.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	5 945 687	5 971 387
11.	Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0
12.	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0
13.	Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0
14.	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	7 502 052	5 645 776
15.	Ekspozycje kapitałowe	8 849 575	7 503 843
16.	Inne pozycje	9 327 168	9 851 477
	Razem metoda standardowa (SA)	557 627 502	519 712 808

4. Struktura geograficzna ekspozycji.

W zakresie koncentracji geograficznej Bank przyjął rozwiązanie uwzględniające fakt określenia w Statucie Banku obszaru geograficznego, poza którym Bank nie może funkcjonować.

W związku z powyższym nie są wyznaczane dodatkowe obszary geograficzne w celu ustalania poziomu koncentracji geograficznej.

Wszystkie zaangażowania Bank posiada wobec podmiotów funkcjonujących na obszarze geograficznym określonym w Statucie Banku.

5. Struktura branżowa ekspozycji w rozbiciu na klasy ekspozycji zgodnie z przyjętym kryterium istotności.

Poniższe zestawienie prezentuje ekspozycje Banku wobec trzech największych branż, zgodnie z przyjętym kryterium istotności. Kwoty podane zostały w zł..

Sektor gospodarki	Grupa ryzyka	Kapitał	Odsetki	ESP	Portfel kredytowy brutto	Rezerwy celowe i odpisy aktualizujące	Zobowiązania pozabilansowe	Wartość netto ekspozycji
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	normalna	144 469 367,09	291 960,55	2 278 722,13	142 482 605,51	0,00	16 678 147,75	159 160 753,26
	pod obserwacją	1 012 432,11	5 973,56	19 666,57	998 739,10	0,00	85 388,34	1 084 127,44
	poniżej standardu	991 084,59	5 498,72	14 220,51	982 362,80	196 471,37	0,00	785 891,43
	wątpliwa	1 859 628,59	43 128,78	22 697,40	1 880 059,97	185 617,74	0,00	1 694 442,23
	stracona	3 969 321,04	545 059,40	651,08	4 513 729,36	3 693 003,65	0,00	820 725,71
	Suma	152 301 833,42	891 621,01	2 335 957,69	150 857 496,74	4 075 092,76	16 763 536,09	163 545 940,07
Administracja publiczna i obrona narodowa.	normalna	44 134 830,86	32 960,29	0,00	44 167 791,15	0,00	0,00	44 167 791,15
	pod obserwacją	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	poniżej standardu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	wątpliwa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	stracone	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Suma	44 134 830,86	32 960,29	0,00	44 167 791,15	0,00	0,00	44 167 791,15
Przetwórstwo przemysłowe.	normalna	9 890 019,76	981,25	49 530,17	9 841 470,84	0,00	158 828,42	10 000 299,26
	pod obserwacją	48 923,64	375,30	0,00	49 298,94	0,00	0,00	49 298,94
	poniżej standardu	377 324,65	3 752,94	1 176,07	379 901,52	75 981,01	0,00	303 920,51
	wątpliwa	7,16	0,00	0,00	7,16	3,58	0,00	3,58
	stracone	552 204,75	64 041,19	424,34	615 821,60	430 132,60	0,00	185 689,00
	Suma	10 868 479,96	69 150,68	51 130,58	10 886 500,06	506 117,19	158 828,42	10 539 211,29

6. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji zgodnie z przyjętym kryterium istotności.

Poniższe zestawienie prezentuje strukturę ekspozycji wg. okresów zapadalności w podziale na typ kontrahenta, zgodnie z przyjętym kryterium istotności. Kwoty podane zostały w pełnych zł..

Typ kontrahenta	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 6 miesięcy	Od 6 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 lat do 5 lat	Od 5 lat do 10 lat	Od 10 lat do 20 lat	Powyżej 20 lat
Należności od sektora finansowego	73 160	114 470	165 480	267 300	264 050	128 630	272 460	0	0
Należności od sektora niefinansowego	14 393 445	9 161 637	19 441 542	29 939 370	31 258 341	59 212 741	57 812 545	28 036 350	3 998 097
Należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych	158 588	1 551 925	1 709 530	3 657 774	7 445 794	16 933 120	8 355 650	4 322 450	0
RAZEM	14 625 193	10 828 032	21 316 552	33 864 444	38 968 185	76 274 491	66 440 655	32 358 800	3 998 097

7. Ekspozycje zagrożone, obejmujące kwoty korekt wartości, rezerw i odpisów aktualizujących oraz korekt wartości, rezerw i odpisów aktualizujących w okresie roku obrachunkowego, w podziale na istotne branże.

Poniższe zestawienie prezentuje ekspozycje zagrożone Banku wobec trzech największych branż, zgodnie z przyjętym kryterium istotności. Kwoty podane zostały w zł..

Wyszczególnienie	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Administracja publiczna i obrona narodowa	Przetwórstwo przemysłowe
Ekspozycje kredytowe zagrożone netto			
31.12.2018r.	2 682 099,40	0,00	374 784,82
31.12.2019r.	3 301 059,37	0,00	489 613,09
Zmiana okresie roku obrachunkowego	618 959,97	0,00	114 828,27
Korekty wartości oraz rezerwy celowe i odpisy aktualizujące			
31.12.2018r.	2 944 676,73	0,00	270 389,23
31.12.2019r.	4 112 661,75	0,00	507 717,60
Zmiana okresie roku obrachunkowego	1 167 985,02	0,00	237 328,37

8. Ekspozycje zagrożone przedstawione oddzielnie, obejmujące kwoty korekt wartości, rezerw i odpisów aktualizujących w podziale na istotne obszary geograficzne.

W zakresie koncentracji geograficznej Bank przyjął rozwiązanie przedstawione w Części V. pkt. 4. niniejszego opracowania.

9. Uzgodnienie zmian stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji zagrożonych.

W poniższym zestawieniu kwoty podane zostały w pełnych zł.

Treść	Stan rezerw na początek roku obrotowego	Zwiększenie	Wykorzystanie rezerw	Rozwiązanie	Stan rezerw na koniec roku obrotowego
Rezerwy celowe od należności od sektora finansowego	0	0	0	0	0
Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego w tym:	6 011 979	4 464 638	1 641 101	2 028 557	6 806 959
normalne	0	0	0	0	0
poniżej standardu	249 604	533 004	80 236	230 134	472 238
wątpliwe	717 973	563 893	485 004	457 696	339 166
stracone	5 044 402	3 367 741	1 075 861	1 340 727	5 995 555
Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego	0	0	0	0	0
Razem	6 011 979	4 464 638	1 641 101	2 028 557	6 806 959

10. Korekty wartości i kwoty odzyskane zaliczone bezpośrednio do rachunku zysków i strat.

Według stanu na 31 grudnia 2019 roku w Banku nie wystąpiły korekty o szczególne ryzyko kredytowe i kwoty odzyskane wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

11. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych.

W poniższym zestawieniu kwoty podane zostały w pełnych zł.

		a	b	c	d	e	f	g	h
		Wartość bilansowa brutto (w przypadku ekspozycji w bilansie) / kwota nominalna ekspozycji (w przypadku ekspozycji pozabilansowych)				Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Zabezpieczenia rzeczowe lub gwarancje finansowe otrzymane	
		Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane		Obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	Nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych			W tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne
				W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania					
1	Kredyty i zaliczki	137 771	434 108		434 108	0	152 540	416 080	
2	Banki centralne	0	0		0	0	0	0	
3	Instytucje rządowe	323	0		0	0	0	0	
4	Instytucje kredytowe	0	0		0	0	0	0	
5	Inne instytucje finansowe	0	0		0	0	0	0	
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	0	40 805		40 805	0	40 804	1	
7	Gospodarstwa domowe	137 448	393 303		393 303	0	111 736	416 079	
8	Dłużne papiery wartościowe	0	0		0	0	0	0	
9	Udzielone zobowiązania do udzielenia pożyczki	0	5		5	0	0	0	
10	łącznie	137 771	434 113		434 113	0	152 540	416 080	

Legenda:

Pola, których wypełnianie jest obowiązkowe.

Pola, których wypełnianie jest nieobowiązkowe.

12. Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania.

W poniższym zestawieniu kwoty podane zostały w pełnych zł.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l		
Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna													
Ekspozycje obsługiwane				Ekspozycje nieobsługiwane									
	Nieprzeterminowane lub przeterminowane ≤ 30 dni	Przeterminowane > 30 dni ≤ 90 dni		Małe prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych albo przeterminowanych ≤ 90 dni	Przeterminowane > 90 dni ≤ 180 dni	Przeterminowane > 180 dni ≤ 1 rok	Przeterminowane > 1 rok ≤ 5 lat	Przeterminowane powyżej 5 lat	Przeterminowane > 5 lat ≤ 7 lat	Przeterminowane > 7 lat	W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania		
1	Kredyty i zaliczki	468 270 230	548 984		2 448 257	490 341	2 098 633	7 591 174	103 214			12 716 173	
2	Banki centralne	0	0		0	0	0	0	0			0	
3	Instytucje rządowe	44 316 462	0		0	0	0	0	0			0	
4	Instytucje kredytowe	182 581 536	0		0	0	0	0	0			0	
5	Inne instytucje finansowe	3 181 092	0		0	0	0	0	0			0	
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	11 278 592	0		850 560	84 432	87	462 980	0			1 397 983	
7	W tym: MŚP	11 278 592	0		850 560	84 432	87	462 980	0			1 397 983	
8	Gospodarstwa domowe	226 912 548	548 984		1 597 697	405 909	2 098 546	7 128 194	103 214			11 318 190	
9	Dłużne papiery wartościowe	57 594 896	0		0	0	0	0	0			0	
10	Banki centralne	44 996 246	0		0	0	0	0	0			0	
11	Instytucje rządowe	0	0		0	0	0	0	0			0	
12	Instytucje kredytowe	5 096 598	0		0	0	0	0	0			0	
13	Inne instytucje finansowe	7 502 052	0		0	0	0	0	0			0	
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe	0	0		0	0	0	0	0			0	
15	Ekspozycje pozabilansowe	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	5	
16	Banki centralne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	0	
17	Instytucje rządowe	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	0	
18	Instytucje kredytowe	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	0	
19	Inne instytucje finansowe	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	0	
20	Przedsiębiorstwa niefinansowe	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	0	
21	Gospodarstwa domowe	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	5	
22	łącznie	x	525 865 126	548 984	x	2 448 257	490 341	2 098 633	7 591 174	103 214	0	0	12 716 178

Legenda:

x

Pola, których wypełnianie jest obowiązkowe.

Pola, których wypełnianie jest nieobowiązkowe.

Pola zablokowane, zgodnie ze wzorcem zaprezentowanym w „Wytycznych dotyczących ujawniania w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych” (EBA/GL/2018/10).

13. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy.

W poniższym zestawieniu kwoty podane zostały w pełnych zł.

		Wartość bilansowa brutto / kwota nominalna						Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw						Skumulowane odpisania częściowe	Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe	
		Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje nieobsługiwane			Ekspozycje obsługiwane – skumulowana utrata wartości i rezerwy			Ekspozycje nieobsługiwane – skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerw				Z tytułu ekspozycji obsługiwanych	Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych
			W tym etap 1	W tym etap 2		W tym etap 2	W tym etap 3		W tym etap 1	W tym etap 2		W tym etap 2	W tym etap 3			
1	Kredyty i zaliczki	468 819 214	x	x	12 731 619	x	x	0	x	x	6 806 959	x	x			3 663 793
2	Banki centralne	0	x	x	0	x	x	0	x	x	0	x	x			0
3	Instytucje rządowe	44 316 462	x	x	0	x	x	0	x	x	0	x	x			0
4	Instytucje kredytowe	182 581 536	x	x	0	x	x	0	x	x	0	x	x			0
5	Inne instytucje finansowe	3 181 092	x	x	0	x	x	0	x	x	0	x	x			0
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	11 278 592	x	x	1 398 059	x	x	0	x	x	496 362	x	x			185 689
7	W tym: MŚP	11 278 592	x	x	1 398 059	x	x	0	x	x	496 362	x	x			185 689
8	Gospodarstwa domowe	227 461 532	x	x	11 333 560	x	x	0	x	x	6 310 597	x	x			3 478 104
9	Dłużne papiery wartościowe	57 594 896	x	x	0	x	x	0	x	x	0	x	x			0
10	Banki centralne	44 996 246	x	x	0	x	x	0	x	x	0	x	x			0
11	Instytucje rządowe	0	x	x	0	x	x	0	x	x	0	x	x			0
12	Instytucje kredytowe	5 096 598	x	x	0	x	x	0	x	x	0	x	x			0
13	Inne instytucje finansowe	7 502 052	x	x	0	x	x	0	x	x	0	x	x			0
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe	0	x	x	0	x	x	0	x	x	0	x	x			0
15	Ekspozycje pozabilansowe		x	x		x	x		x	x		x	x	xxx		
16	Banki centralne		x	x		x	x		x	x		x	x	xxx		
17	Instytucje rządowe		x	x		x	x		x	x		x	x	xxx		
18	Instytucje kredytowe		x	x		x	x		x	x		x	x	xxx		
19	Inne instytucje finansowe		x	x		x	x		x	x		x	x	xxx		
20	Przedsiębiorstwa niefinansowe		x	x		x	x		x	x		x	x	xxx		
21	Gospodarstwa domowe		x	x		x	x		x	x		x	x	xxx		
22	łącznie	526 414 110	x	x	12 731 619	x	x	0	x	x	6 806 959	x	x	0	0	3 663 793

Legenda:

	Pola, których wypełnianie jest obowiązkowe.
	Pola, których wypełnianie jest nieobowiązkowe.
x	Pola zablokowane, nie dotyczy banków stosujących krajowe zasady rachunkowości.
xxx	Pola zablokowane, zgodnie ze wzorcem zaprezentowanym w „Wytycznych dotyczących ujawniania w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych” (EBA/GL/2018/10).

14. Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowania egzekucyjne.

W poniższym zestawieniu kwoty podane zostały w pełnych zł.

		Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie	
		Wartość w momencie początkowego ujęcia	Skumulowane ujemne zmiany
1	Rzeczowe aktywa trwałe	0	0
2	Inne niż rzeczowe aktywa trwałe	0	0
3	Nieruchomości mieszkalne	0	0
4	Nieruchomości komercyjne	0	0
5	Ruchomości (samochody, środki transportu itp.)	0	0
6	Kapitał własny i instrumenty dłużne	0	0
7	Pozostałe	0	0
8	łącznie	0	0

VI. STOSOWANE TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego Bank stosuje techniki redukcji ryzyka oraz przyjmuje zabezpieczenia udzielanych kredytów. Przy wyborze zabezpieczeń Bank kieruje się rodzajem i wielkością kredytu, okresem kredytowania, oceną ryzyka kredytowego oraz wartością i płynnością zabezpieczenia. Prowadzona przez Bank polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie interesu Banku, ustanowienie zabezpieczeń gwarantujących odzysk z wierzytelności w przypadku prowadzenia działań windykacyjnych.

Bank stosuje w szczególności następujące rodzaje zabezpieczeń:

1. W ramach zabezpieczeń rzeczowych:
 - 1) Hipotekę na nieruchomości.
 - 2) Zastaw rejestrowy.
 - 3) Przewłaszczenie rzeczy ruchomej.
 - 4) Wpłatę określonej kwoty, spełniającej warunki określone w art. 102 ustawy prawo bankowe.
 - 5) Blokadę środków pieniężnych na rachunku w banku lub innych bankach.
 - 6) Cesję wierzytelności z umów handlowych.
 - 7) Cesję wierzytelności z umów ubezpieczeniowych.
 - 8) Inne, zaakceptowane indywidualną decyzją przez Bank.
2. W ramach zabezpieczeń nierzeczywistych:
 - 1) Weksel własny i poręczenie wekslowe.
 - 2) Gwarancję.
 - 3) Poręczenie cywilne.

Procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi zawarte są w „Zasadach zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie (...)” oraz w „Zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym (...)”.

Źródłem oszacowania zabezpieczenia w Banku są:

1. Operat szacunkowy sporządzony przez rzeczoznawcę majątkowego.
2. Wartości określone w polisach ubezpieczeniowych.
3. Wartości z transakcji kupna-sprzedaży (akt notarialny, faktura itp.).
4. Wartości z portali internetowych.
5. Informacje uzyskane z zewnętrznych baz danych (AMRON).
6. Informacje z biur obrotu nieruchomościami i ogłoszeń prasowych.
7. Informacje ogłaszane przez GUS o średnich cenach gruntów rolnych.
8. Informacje z jednostek samorządu terytorialnego.

W przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na:

1. nieruchomościach mieszkalnych, wartość wskaźnika LtV w momencie udzielania kredytu nie powinna przekraczać poziomu 80% lub 90% w przypadku, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych, dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
2. nieruchomościach komercyjnych, wartość wskaźnika LtV w momencie udzielania kredytu nie powinna przekraczać poziomu 75% lub 80% w przypadku, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych, dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.

W ramach koncentracji ryzyka kredytowego Bank monitoruje koncentrację przyjętych zabezpieczeń oraz wprowadził limity koncentracji dla głównych rodzajów zabezpieczeń.

W Banku stosowane są następujące techniki ograniczania ryzyka kredytowego:

1. pomniejszanie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz zasady określone w funkcjonujących w Banku „Zasadach klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (...)”,
2. techniki redukcji ryzyka kredytowego - zgodnie z Rozporządzeniem CRR, w oparciu o „Zasady wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (...)”.

Ekspozycje zabezpieczone poszczególnymi rodzajami zabezpieczeń w odniesieniu do kapitału uznanego Banku.

Zabezpieczenia	Kwota ekspozycji (w zł.)	% Kapitału uznanego Banku
Kaucja	265 667,14	0,59%
Blokada środków na rachunkach bankowych	27 799,76	0,06%
Hipoteka na nieruchomości	144 615 948,77	320,40%
Zastaw rejestrowy	1 467 021,72	3,25%
Przewłaszczenie rzeczy ruchomej	722 639,88	1,60%
Cesja wierzytelności	79 705 285,31	176,59%
Gwarancja	2 274 707,90	5,04%
Inne niż w/w (jeżeli są jedynymi zabezpieczeniami)	62 050 038,09	137,47%
Pozostałe	21 816 429,64	48,34%
Razem	312 945 538,20	693,34%

VII. KORZYSTANIE PRZEZ BANK Z OCEN ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ (ECAI).

Bank nie korzysta z ocen kredytowych nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (instytucje ECAI).

VIII. EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE.

Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia oraz opis stosowanych zasad rachunkowości i metod wyceny, w tym podstawowe założenia i praktyki mające wpływ na wycenę oraz opis wszelkich istotnych zmian tych praktyk przedstawiono poniżej.

Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży, nie notowane na giełdzie na dzień 31.12.2019r.:

L.p.	Rodzaj ekspozycji	Wartość nominalna (w pełnych zł.)	Wartość bilansowa (w pełnych zł.)	Cel nabycia
1.	Akcje SGB-Bank S.A.	4 152 300	4 152 300	Przyczyny strategiczne
3.	Udział SSO	1 000	1 000	Przyczyny strategiczne
	RAZEM	4 153 300	4 153 300	

Z racji współpracy w zakresie ubezpieczeń z jednym z towarzystw ubezpieczeniowych, Bank posiada udziały w wysokości 50zł., na które w latach ubiegłych utworzono odpis w wysokości 100% wartości nominalnej.

Bankowe papiery wartościowe według stanu na dzień 31.12.2019r.:

L.p.	Wyszczególnienie	Wartość nominalna (w pełnych zł.)	Wartość bilansowa (w pełnych zł.)	Cel nabycia
1.	Bankowe papiery wartościowe SGB-Bank S.A.	5 042 000	5 096 598	Przyczyny strategiczne

Zasady naliczania i wypłaty odsetek od Bankowych Papierów Wartościowych określone zostały w warunkach emisji.

Wymienione wyżej ekspozycje kapitałowe nie pomniejszają funduszy własnych Banku.

IX. EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ DLA POZYCJI ZAKWALIFIKOWANYCH DO PORTFELA BANKOWEGO.

Podstawowe założenia dotyczące procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym Ziemi Kaliskiej zostały przedstawione w części II pkt. 3, ppkt. 3) niniejszego opracowania.

Na dzień 31.12.2019 roku dokonano symulacji zmian:

- wyniku odsetkowego,
- wartości ekonomicznej kapitału,

opartą na wariantowej analizie wpływu zmian stóp procentowych, przy zakładanej rozpiętości zmian od -200 do +200 punktów bazowych.

W przypadku wzrostu stóp procentowych o 200 pb.:

- wzrost wyniku odsetkowego wyniósłby 4 836 824,05zł. (co stanowi 42,33% wyniku odsetkowego),
- wzrost wartości ekonomicznej kapitału wyniósłby 432 212,28zł. (co stanowi 0,96% funduszy własnych),

W przypadku spadku stóp procentowych o 200 pb.:

- spadek wyniku odsetkowego wyniósłby 4 696 118,50zł. (co stanowi 41,09% wyniku odsetkowego),
- spadek wartości ekonomicznej kapitału wyniósłby 370 488,91zł. (co stanowi 0,82% funduszy własnych).

Wg danych na 31.12.2019 roku w Banku występuje luka dodatnia tzn. przewaga aktywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych.

Łączne niedopasowanie pomiędzy aktywami i pasywami oprocentowanymi wynosi 252 841 465,94zł. i generuje wskaźnik łącznej luki na poziomie 0,49.

X. POLITYKA ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ.

- 1) Politykę zmiennych składników wynagrodzeń kształtuje Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej Rada Nadzorcza składa również raport z realizacji polityki wynagradzania Zebraniu Przedstawicieli, które dokonuje oceny funkcjonowania polityki.
- 2) Najważniejsze informacje dot. kształtowania wynagrodzeń:
 - a) Polityka zmiennych składników wynagrodzeń realizowana jest na podstawie przepisów zawartych w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń (Dz.U. z dnia 24.03.2017r. poz. 637).
 - b) Bank realizując zapisy Rozporządzenia wprowadził „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym Ziemi Kaliskiej” w ograniczonym zakresie, korzystając z możliwości indywidualnego określenia sposobu i zakresu stosowania przepisów dotyczących zmiennych składników wynagrodzeń (zasady proporcjonalności - art. 29 ust 2 Rozporządzenia).
 - c) Bank dokonał analizy stanowisk, wymienionych w treści Rozporządzenia oraz określił krąg pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, jak również dokonał analizy zasadności wprowadzenia systemu wynagradzania pracowników opartego na zmiennym składniku wynagrodzeń.
 - d) Z uwagi na profil działania Banku, charakter posiadanych w ofercie produktów oraz skalę działalności na rynku bankowym ustalono, że osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku są wyłącznie członkowie Zarządu Banku.
 - e) Premia roczna, przyznawana jest na podstawie oceny efektów pracy członków Zarządu dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz 2 lata poprzedzające.
 - f) Oceny o której mowa w literze e) Rada Nadzorcza dokonuje najpóźniej do 31 lipca następnego roku.

3) Zasady oceny członka Zarządu:

- a) Podstawą oceny efektów pracy są kryteria dotyczące oceny wyników całego Banku, a także ocena indywidualnych wyników danego członka Zarządu.
- b) Ocena wyników całego Banku obejmuje koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej.
- c) Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje wskaźniki Banku osiągnięte w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do realizacji planu finansowego w danym okresie, w zakresie:
 - zysku netto;
 - zwrotu z aktywów (ROA);
 - wskaźnika należności zagrożonych;
 - współczynnika wypłacalności;
 - wskaźnika płynności LCR;
- d) W odniesieniu do wyżej określonych kryteriów członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie wykonanie planu finansowego zostało zrealizowane na poziomie:
 - zysku netto nie niższym niż 80% zaplanowanego poziomu,
 - zwrotu z aktywów (ROA) nie niższym niż 80% zaplanowanego poziomu,
 - wskaźnika należności zagrożonych nie wyższym niż średnia w Zrzeszeniu,
 - współczynnika wypłacalności nie niższym niż 80% zaplanowanego poziomu,
 - wskaźnika płynności LCR nie niższym niż określony w regulacjach nadzorczych.
- e) Członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy za okres podlegający ocenie:
 - dokonano pozytywnej oceny efektów pracy realizacji zadań członka Zarządu wynikających z zakresu jego obowiązków i odpowiedzialności;
 - uzyskał pozytywną ocenę kwalifikacji,
 - biegły rewident wydał pozytywną ocenę o sprawozdaniu finansowym i sprawozdaniu z działalności,
 - wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny przeprowadzony przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrola Komisji Nadzoru Finansowego, nie wykazały istotnych uchybień w obszarze nadzorowanym przez danego członka Zarządu.

4) Zasady wypłaty premii rocznej.

- a) łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu Banku ustalana jest w wysokości 15% rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 20% osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego.

Na podstawie przeprowadzonej oceny Rada Nadzorcza podejmuje decyzję w formie uchwały o przyznania premii rocznej i jej wysokości dla poszczególnych członków Zarządu w przypadku oceny pozytywnej.

- b) Przyznana członkowi Zarządu premia roczna wypłacana jest jednorazowo w formie pieniężnej, w terminie 14 dni roboczych po podjęciu uchwały przez Radę Nadzorczą

5) Zbiorcze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń Zarządu wg stanu na dzień 31.12.2019r..

- a) Wartość wynagrodzeń trzech członków Zarządu w roku obrotowym 2019 wyniosła 790 082,45zł..
- b) Wynagrodzenia stałe to kwota 664 200,00zł..
- c) Wynagrodzenie zmienne wynikało z Polityki zmiennych składników wynagrodzeń i wyniosło 125 882,45zł..
- d) Stosunek wynagrodzeń stałych do zmiennych wyniósł 528%.
- e) Bank nie wypłacał wynagrodzenia zmiennego odroczonego.
- f) Bank nie dokonał korekty wynagrodzenia zmiennego odroczonego w związku z wynikami.
- g) Żadna z osób nie otrzymała wynagrodzenia przewyższającego 1 mln EUR.

Bank realizuje obowiązki informacyjne, z uwzględnieniem formy prawnej w jakiej działa (spółdzielnia), swojej struktury organizacyjnej, rozmiaru swojej działalności i związanego z nią ryzyka, a także charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej przez siebie działalności.

XI. DŹWIGNIA FINANSOWA.

Ryzyko nadmiernej dźwigni należy rozumieć, jako ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu nadmiernej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

Bank monitoruje i raportuje wskaźnik dźwigni finansowej z częstotliwością kwartalną w ramach raportów z adekwatności kapitałowej Banku.

Wskaźnik dźwigni wyrażany jest w procentach, jako udział kapitału Tier I w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych z zastosowaniem współczynników konwersji (art. 429 Rozporządzenia CRR).

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2019r..
Kapitał Tier I – definicja przejściowa (w pełnych zł.)	45 135 815
Aktywa wg. wartości bilansowej i zobowiązania pozabilansowe udzielone (w pełnych zł.)	557 627 502
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując definicję przejściową kapitału	8,09

Na koniec 2019r. wskaźnik dźwigni finansowej Banku wyniósł 8,09%.

W skali roku nie zaobserwowano czynników, które miały istotny wpływ na poziom zmienności wskaźnika.

Z racji wysokiego poziomu wskaźnika, w porównaniu z rekomendowanym poziomem minimalnym oraz niskiej złożoności struktury bilansu, Bank w 2019r. nie traktował ryzyka dźwigni finansowej za ryzyko istotne.

Informacje na temat aktywów oraz zobowiązań pozabilansowych udzielonych uwzględnionych w obliczaniu wskaźnika dźwigni raportowane są zgodnie ze sprawozdawczością zewnętrzną COREP.

XII. SPECYFICZNY DLA INSTYTUCJI BUFOR ANTYCYKLICZNY.

Nie dotyczy.

XIII. AKTYWA OBCIĄŻONE I WOLNE OD OBCIĄŻEŃ.

Poniżej zaprezentowano dane w zakresie aktywów obciążonych i wolnych od obciążeń wg. stanu na dzień 31.12.2019r.

W celu przejrzystości danych zawartych w poniższej tabeli zakres ujawnień ograniczono do pozycji niezerowych, jednocześnie zachowując numerację zgodną ze wzorem Załącznika nr 4 do „Zasad polityki informacyjnej w Banku Spółdzielczym Ziemi Kaliskiej”.

Kwoty podane zostały w pełnych zł..

Aktywa					
		Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
		010	040	060	090
010	Aktywa Banku	0	x	546 926 883	x
030	Instrumenty kapitałowe	0	0	4 153 300	4 153 300
040	Dłużne papiery wartościowe	0	0	50 092 844	50 092 844
120	Inne aktywa	0	x	17 936 865	x
Zabezpieczenia otrzymane					
		Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia		
		010	040		
130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank		0	943 107 392	

XIV. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU BANKU.

Oświadczenia Zarządu Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej na temat ryzyka oraz adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym Ziemi Kaliskiej zawarte są w Załączniku nr 1 oraz w Załączniku nr 2 do niniejszych „Informacji (...)”.

ZARZĄD
Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej